

FİNANSMAN KANUNU

Kanun No: 1318

Kabul Tarihi: 29.7.1970

(10.8.1970 gün ve 13575 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.)

GEREKÇESİ KANUN TASARISI VE KOMİSYON RAPORLARI

**Millet Meclisi S. Sayısı: 197, 197'e 1 nci ek
Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı: 1457**

MİLLET MECLİSİ

1970 YILI BÜTÇESİ FİNANSMAN KANUNU TASARISI VE ADALET, İÇİŞLERİ, MALİYE VE PLÂN KOMİSYONLARINDAN SEÇİLEN 3 ER ÜYEDEN KURULU 38 NOLU GEÇİCİ KOMİSYON RAPORU

I. C

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı: 71-968/3705

18.5.1970

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 18.5.1970 tarihinde kararlaştırılan "1970 yılı Bütçe Finansman kanunu tasarısı" ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim

Süleyman Demirel

Başbakan

1970 YILI BÜTÇESİ FİNANSMAN KANUNU TASARISI GEREKÇESİ

GENEL GEREKÇE

Sosyal ve ekonomik kalkınmamızı sağlarken ekonomimizi istikrar içinde ve dengeli olarak geliştirmenin gerekliliği üzerinde herkesin ittifak halinde bulunduğu malûmdur. Ancak ekonomimizi istikrar içinde geliştirmenin güçlüğü de ortadadır. Gerçekten istihdam seviyesindeki yükselmeler, kamu harcamalarının ve özel yatırımların artışı yanında vergi politikası yolu ile düşük gelir gruplarının satmalına güçlerindeki artmalar ve bilhassa inşaat sektörüne olan aşırı talep ekonominin büyük ölçüde istihlâke yönelme temayülünü artırmış bulunmaktadır. Bu itibarla 1970 programında da öngörüldüğü üzere, artan talep baskısının kontrol altına alınması; bunun için de program hedeflerine ve plân ilkelerine uygun olarak yapılacak harcamalarla mevcut mevzuata göre sağlanacak gelir arasındaki dengesizliğin sıhhatli kaynaklarla giderilmesi icabetmektedir.

Memleketimizin içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik şartların gereği olarak, vasıtasız vergilerden beklenen sonuçları kısa vâdede almanın zorluğu meydandadır. Bununla beraber bu konuda yapılan çalışmalar ileri bir safhaya gelmiş olup yakında ilgili taşanların peyderpey Yüce Meclislere sunulmasına çalışılmaktadır.

Bu tasan kısa vadeli tedbirlere taallük etmekte ve 1970 yılı içinde gelirlerin, çeşitli harcama sahalarına intikal ederken vergilendirilmesi çarelerini getirmektedir.

Mezkûr tedbirler tesbit olunurken, ayrıca, zaruri olmyan ihtiyaçları karşıyan ve ekonomik kalkınmanın hızını azaltıcı karakterdeki tüketim harcamalarını muayyen ölçüde kıstmak amacı güdülmüş ve bu sebeple geniş matrah vergiler tercih olunmuştur. Böylece bir taraftan ekonomik kalkınma icaplarına diğer taraftan vergi adaleti prensibine riayet edilmiş olunmaktadır.

Bu itibarla, motorlu taşıtlar, ses cihazları ve levazımı, fotoğraf ve sinema makinaları, televizyon gibi mallarla zaruri ihtiyaçlara hitabetmeyen bir kısım hizmet ve emtia işletmelerinin mükelleflerin gelir seviyeleri ile orantılı olarak vergilendirilmesine çalışılmıştır.

Ayrıca zaruri olnuyan ihtiyaç maddeleri ile arz - talep dengesizliği dolayısıyla yüksek kâr marjıyla satılan mamullerin, ekonomik etkilerine göre isabetle seçilerek vergilendirilmelerine önem verilmiştir. Bu tip mamullerin gider vergileri kapsamına alınması bunlara olan talebi muayyen bir ölçüde düşürecek ve böylece bunların ihracedüebilmeleri için gerekli vasatın hazırlanmasına yardım edilmiş olacaktır. Filhakika genel olarak iç piyasa için açılan sınai kuruluşlar, dahilî talebin azalması halinde maliyet problemlerine daha ciddi olarak eğilme imkânını bulacaklardır.

Gider vergilerinin kapsamına bâzı yeni maddelerin alınması yanında, bir taraftan lüks inşaat olan aşın talebi kısmak, diğer taraftan bu sektördeki spekülâtif kazançtan vergileyebilmek için bina inşaatından da konut ve işyeri birimlerinin yüzölçümlerine göre uygulanacak müterakki bir tarife ile Gider Vergisine tabi tutulmuştur. Bununla beraber 100 m²'yi aşmayan konut birimleri istisnalar arasına alınmıştır.

Öte yandan, yukardan beri arz olunan sebeplerle bu tasanya yüksek gelir gruplarına hitabeden otomobil v.s. araçların ahmlarını konusu içinde alan taşıt alım vergisi de dâhil edilmiş ve Spor-Toto oyunundan da muayyen bir ölçüde, vergi alınabileceği düşünülmüştür.

Kalkınmakta olan memleketimizde, tasarrufların olumlu sahalara kaydırılması ile ilgili iktisadi ortam, bir taraftan teşvik tedbirleri ve istikrar politikası voliiyle hazırlanırken öte yandan spekülâtif karakterdeki gayrimenkul yatırımlarının cazibesini azaltmak amacıyla bina, arazi ve arsaların devir ve temlikinden doğan değer farklarını müterakki bir tarifeyle vergilendiren bir kıymet artışı vergisi bu tasanya alınmıştır.

Bilindiği gibi Veraset ve İntikal Vergisi mükellefleri tarafından verilen beyannameler üzerinden tarhiyat yapılacağı kanun hükmü icabı olmakla beraber, idari tahkikatı mütaakıp birkaç yıllık gecikmeyle söz konusu tarhiyat gerçekleştirilebildiğinden bu durum Hazinesin nakit imkânlarına olumsuz etki yapmaktadır. Bu tasarıyla konulan hükümlerle Veraset ve İntikal Vergisi bakımından ilk tarhiyat müessesesi getirilmiş ve mezkûr boşluk ve mahzurlar muayyen bir ölçüde bertaraf edilmek istenmiştir.

Öte yandan Batman - İskenderun petrol boru hattının inşası ve işletmeye açılmasıyla hampetrol nakliye giderlerinde sağlanan menfaatin yerli hampetrol himaye marjında meydana getirdiği yükselmeyi azaltmak böylece kara ve demiryolu ile nakledilen yerli hampetrol ile petrol boru hattı ile nakledilen yerli hampetrol arasında himaye marjı bakımından denge sağlamak amacıyla petrol boru hatları ile yapılacak yerli hampetrol nakliyatının da Nakliyat Vergisine tabi olmasını sağlayacak değişiklikler Gider Vergisi Kanununda yapılmıştır.

Emlâk Alım Vergisinin uygulamada gösterdiği aksaklıkların sebeb olduğu vergi ziyânı önlebilmek amacıyla gerekli hükümlere bu tasanda yer verilmiştir.

Yapılan incelemeler, harçlar, Damga Vergisi ve değerli kâğıtlara ait tarifelerin yeniden gözden geçirilmesi halinde, bu gelir kategorilerindeki hasılatı bir miktan artırmanın mümkün olduğunu ortaya koymuş bulunmaktadır.

VII — Veraset ve İntikal Vergisi

Bilindiği üzere, 7338 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinde, Veraset ve İntikal Vergisinin mükellef tarafından verilen beyanname üzerine tarh olunacağına dair hüküm bulunmasına rağmen, tarhiyat, bir idari tahkikatı mütaakıp, genellikle bir iki yıllık bir gecikme ile yapılabilmektedir. Bu hal verginin tahsilini uzun yıllar geciktirmekte ve Hazinesin nakit durumuna olumsuz bir etki yapmaktadır.

Yukarda kısaca açıklanan bu durumun düzeltilebilmesi için verginin mükellef beyanı üzerine tarh ve tahsil edilmesi gerekmekte ve bunun için de bir ilk tarhiyat müessesesine lüzum hâsıl olmaktadır.

Hazırlanan bu tasan ile, verginin matrahı, yine, intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunan değerleri olacaktır. Ancak, mükellefler ilerde kısaca izahı yapılacak objektif ölçüleri kullanmak ve Vergi Usul Kanunundan faydalanmak suretiyle kendilerine intikal eden malların değerliyeceklerdir. Bu değerler üzerinden tanzim edilecek beyannameler vergi dairesine tevdi olunacak ve beyan üzerinde başkaca bir araştırma yapılmaksızın verginin tarhı cihetine gidilecektir.

Diğer taraftan, ilk tarhiyatı mütaakıp, intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunacak değerlerine göre mükellefler adına ikmalen ve esas itibariyle cezasız vergi tarh olunacaktır.

Tasarının 95 nci maddesiyle, mükelleflerin ilk tarhiyatta nazara alınmak üzere beyan edecekleri malların değerlendirilmesi basit bir esasa bağlanmıştır.

Şöyleki:

1. Mükellefler, ticari sermaye olarak, murisle ilgili işletmenin ölümün vukubulduğu yıldan önceki takvim yılı itibariyle çıkarılmış bilançosuna göre öz sermayeyi beyan edeceklerdir. Mükellefler isterlerse bilançoğu ölüm tarihi esas alınmak suretiyle de düzenleyeceklerdir.

İşletme esasına göre defter tutanlarla götürü mükellefiyete tabi olanlarda ticari sermaye olarak murisin ölüm tarihindeki ticari varlığı beyan olunacaktır.

Öz sermaye veya ticari varlığın tesbitinde, mükellefler, bu tasarıyla Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 10 ncu maddesine getirilen yeni esaslardan, bu maddede hüküm olmıyan hallerde de 213 sayılı Vergi usul Kanununun iktisadi işletmeler dâhil kıymetleri değerlendirme ile ilgili 2 nci bölümündeki hükümlerinden faydalanacaklardır.

2. Ticari işletmeye dâhil olsun olmasın gayrimenküllerle menkûl mallar ve gemiler rayiç bedelle değerlendirilecektir.

3. Borsada kayıtlı olan hisse senetleri, ölüm tarihinden evvel 3 yıl içindeki en son muamele değeri ile borsada kayıtlı değil ise veya kayıtlı ise veya kayıtlı olup da ölümünden önceki 3 yıl içinde muamele görmemiş ise itibari değerle, değerlendirilecektir.

4. Tahvilleri; 213 sayılı Kanunun 281 nci maddesindeki hükme istisnaden değerlendirilecektir.

5. Yabana paralar; borsa rayici ile, borsada rayici yoksa Maliye Bakanlığınca tesbit olunacak kura göre değerlendirilecektir.

6. Tescile tabi bilûmum hakların değeri, tesisleri sırasında tapu sicilinde kaydedilen değer olacak, tapu sicilinde bedeli gösterilmeyen haklarla, bunlar dışındaki bilûmum haklar ilk tarhiyat sırasında mükelleflerce değerlendirilmeyecektir.

Mükelleflerin ilk tarhiyatta nazara alınmak üzere bu maddedeki esaslara göre beyan edecekleri miktar ile idarece aynı ölçülere göre yapılacak değerlendirme arasında bir fark bulunursa bu farka ait vergi kusur cezası olarak tarh edilecektir.

Mükelleflerin rayiç bedel takdirinde yanılacakları düşüncesiyle gayrimenküllere ilişkin değerlemelerde % 50 ye kadar fark için bir ceza uygulanmıyacak, bu farktan fazlası için kusur cezası vergi tarh edilecektir.

Tasarının 96 nci maddesinin getirdiği hükümle gayrimenküllerin 10 yıllık kira ile mukayese edilerek bulunan rayiç değeri yerine, intikal tarihindeki rayiç değeri (alım - satım bedeli) esas alınacak ve vergi matrahı buna göre düzenlenecektir.

GEÇİCİ KOMİSYON RAPORU

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Es No.: 1/330*
Karar No.: 2

Yüksek Başkanlığa

1970 yılı bütçesi Finansman kanunu tasarısı Komisyonumuza havale buyrulmuş, Maliye Bakanlığı temsilcisinin de iştirakiyle Komisyonumuz toplantılar akderek tasarımı tetkik ve müzakere etmiş ve metince yapılması uygun görülen değişiklikler aşağıda gerekçeleriyle arz edilmiştir.

Tasan on kısım halinde hazırlanmıştır, ilk dört kısımda Taşıt Alım vergisi, işletme Vergisi Gayrimenkul kıymet arası Vergisi ve Spor - Toto Vergisi namıyla dört yeni vergi ihdas olunmakta, diğer ala kısımda ise mevcut vergi kanunlarımızda değişiklikler getirilmektedir; değişiklik getirilmekte istenen vergi mevzuatımız Gider Vergileri Kanunu, Emlâk Alım Vergisi Kanunu, Veraset ve intikal Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Değerli Kâğıtlar Kanunudur.

Tasarının başlığı, her hangi bir iltibasa meydan verilmemek ve tasarıyla getirilen vergi tedbirlerinin devamlılığını belirtmek amacıyla "Finansman Kanunu tasarısı" şeklinde değiştirilmiştir.

Tasan gerekçesinin genel kısmına Komisyonumuzca aynen iştirak edilmiştir.

MADDE 1-90. — Diğer Vergi kanunlarıyla ilgili

YEDİNCİ KISIM

VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

Bu kısma ait gerekçeye aynen iştirak edilmiştir.

MADDE 91. — 7338 sayılı Kanunun 10 ncu maddesini değiştirmeyi öngörmektedir; tasarının 95 nci maddesidir, borçların tenziliyle ilgili olup mer'i mevzuatta mevcut hükmün zuhulen tasanya girmedığı görülmüş ve birinci nkranm sonuna parantez içerisinde eklenmiştir. Diğer fıkralar aynen kabul edilmiştir.

MADDE 92, 93 ve geçici madde 1. — Maddeler aynen kabul edilmiştir.

SEKİZİNCİ KISIM

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1970 YILI BÜTÇESİ FİNANSMAN KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

MADDE 1-94. — Diğer Vergi Kanunlarıyla ilgili

YEDİNCİ KISIM

Veraset ve intikal Vergisi Kanuniyle İlgili Değişiklikler

MADDE 95. — 7338 sayılı Veraset ve intikal Vergisi Kanununun 10 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

BÖLÜM : 3

Matrahın tâyini, verginin tarhı ve nisbet

Verginin matrahı ve ilk tarhiyat

Madde 10. — Veraset ve intikal Vergisinin matrahı, intikal eden malların Vergisi Usul Kanununa göre bulunan değerleridir.

Mükellefler ilk tarhiyatta nazara alınmak üzere Veraset ve İntikal Vergisi mevzuuna giren mallar aşağıda belirtilen değerlendirme ölçülerinden faydalanarak, belirtilmiyenler bakımından ise Vergi Usul Kanununun servetleri değerlendirme ile ilgili 3 nci bölümündeki esaslara göre değerlemek ve beyannamelerinde göstermek zorundadırlar.

a) Ticari sermaye; bilanço esasına göre defter tutanlarda ölüm tarihine takaddüm eden takvim yılı bilançosuna göre bulunacak öz sermaye, ticari sermayedir.

Mükellefler isterlerse ölüm günü itibariyle çıkaracakları bilançoğu esas alarak öz sermayelerini tesbit edebilirler.

İşletme esasına göre defter tutanlarla götürü mükellefiyete tabi olanlarda ticari sermaye olarak murisi ölüm tarihindeki ticari varlığı beyan edilir.

Öz sermaye veya ticari varlık; bu maddedeki esaslara göre bu maddede hüküm olmıyan hallerde Vergi Usul Kanununun iktisadi işletmelere dâhil kıymetleri değerlendirme ile ilgili 2 nci bölümündeki esaslara göre tesbit olunur.

b) Gayrimenkuller ticari işletmeye dâhil olsun olmasın rayiç bedelle değerlendirilir.

c) Menkul mallar ve gemiler rayiç bedelle değerlendirilir.

d) Esham; borsada kayıtlı ise ölüm tarihine takaddüm eden üç yıl içindeki en son muamele değeri ile değerlendirilir. Borsada kayıtlı değil ise veya kayıtlı olup da üç yıl içinde muamele görmemiş ise itibari değerle değerlendirilir.

e) Tahvilât; Vergi Usul Kanununun 281 nci maddesindeki hükümlere göre değerlendirilir.

f) Yabancı paralar; borsa rayici ile; borsada rayici yoksa Maliye Bakanlığınca tesbit olunacak kura göre değerlendirilir.

g) Haklar; tescile tâbi bilûmum hakların değeri tesisleri sırasında tapu siciline kaydedilen değerdir.

Tapu sicilinde bedeli gösterilmiyen haklarla, bunlar dışındaki bilûmum haklar (sınai ve edebî mülkiyet haklarıyla imtiyazlar dâhil) mükellef tarafından değerlendirilemez ve ilk tarhiyatta nazara alınmaz.

İdare yukarıdaki esaslara göre beyan edilen bu değerler üzerinden vergiyi beyannamenin verildiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde tarh eder. Tarh edilen vergiler intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunacak değerlerine göre ikmal edilir.

İlk tarhiyatta nazara alınmak üzere mükellefler tarafından bu maddedeki esaslara göre beyan edilen miktar ile idarece aynı değerlendirme ölçülerine göre bulunan miktar arasındaki farka ait vergi, kusur cezalılı olarak alınır.

Ancak, gayrimenkullere ilişkin değerlemelerde % 50 ye kadar bulunacak fark için ceza uygulanmaz.

Bu madde ve geçici 1 nci maddeye göre yapılacak ilk tarhiyatla ilgili ödemeler kanunun 19 ncu maddesinde bahis konusu edilen "tamamen ödemeyi" tazammun etmez.

MADDE 96. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 297 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bina ve arazi

Madde 297. — Ticari sermayeye dâhil olsun olmasın bilûmum binalarla arazi vergi değeri ile değerlendirilir.

Veraset ve İntikal Vergisi tatbikatında işbu gayrimenkuller rayiç bedelle değerlendirilir.

Rayıç bedel; intikal eden gayrimenkulun değerkleme günündeki abm - satım değeriştir.

MADDE 97. — Aynı kanuna aşğıdaki geçici birinci madde eklenmiştir:

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiğı tarihte, mükelleflerce beyan edilmiş değerklere göre, (Takdir Komisyonuna sevk edilmiş malların değerkleri dâhil) kısmen veya tamamen teşekkül etmiş matrahlar üzerinden vergi yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde tarh olunur.

Tarh olunan bu vergiler intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunacak değerkleri üzerinden cezasız olarak ikmal edilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

FİNANSMAN KANUNU TASARISI

MADDE 1-90. - Diğer Vergi Kanunlarıyla ilgili.

YEDİNCİ KISIM

Veraset ve intikal Vergisi Kanuniyle ilgili değışiklikler

MADDE 91. — 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 10 ncu maddesi aşğıdaki şekilde değıştirilmiştir.

BÖLÜM: 3

Matrahın tâyini, verginin tarhı ve nisbet

Verginin matrahı ve ilk tarhiyat

Madde 10. — Veraset ve İntikal Vergisinin matrahı, intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunan değerklerdir. (12 nci maddede yazılı borç ve masrafların tenzili lâzım geldiğı takdirde matrah yukarda yazılı değerklerden bu tenziller yapıldıktan sonra kalan miktardır.)

Mükellef ilk tarhiyatta nazara alınmak üzere Veraset ve İntikal Vergisi mevzuuna giren mallan aşğıda belirtilen değerkleme ölçülerinden faydalanarak, belirtilmiyenler bakımından ise Vergi Usul Kanununun servetleri değerkleme ile ilgili 3 ncü bölümündeki esaslara göre değerklemek ve beyannamelerinde göstermek zorundadırlar.

a) Ticari sermaye; bilanço esasına göre defter tutanlarda ölüm tarihine takaddüm eden takvim yılı bilançosuna göre bulunacak öz sermaye, ticari sermayedir.

Mükellefler isterlerse ölüm günü itibariyle çıkaraktan bilançoı esas alarak öz sermayelerini tesbit edebilirler.

İşletme esasına göre defter tutanlarla götürü mükellefiyete tabi olanlarda ticari sermaye olarak murisim ölüm tarihindeki ticari varlığı beyan edilir.

Öz sermaye veya ticari varlık; bu maddedeki esaslara göre bu maddede hüküm olmiyan hallerde Vergi Usul Kanununun iktisadi işletmelere dâhil kıymetleri değerkleme ile ilgili 2 nci bölümündeki esaslara göre tesbit olunur

b) Gayrimenkuller ticari işletmeye dahil olsun olmasın rayıç bedelle değerklenir.

c) Menkul mallar ve gemiler rayıç bedelle değerklenir.

d) Esham; borsada kayıtlı ise ölüm tarihine takaddüm eden üç yıl içindeki en son muamele değeri ile değerklenir. Borsada kayıtlı değil ise veya kayıtlı olupta 3 yıl içinde muamele görme-iş ise itibari değerkle değerklenir.

e) Tahvilât; Vergi Usul Kanununun 281 nci maddesindeki hükümlere göre değerklenir.

f) Yabancı paralar; borsa rayici ile; borsada rayici yoksa Maliye Bakanlığınca tesbit oluncak kura göre değ erlenir.

g) Haklar; tescile tabi bil umum hakların değ eri tesisleri sırasında tapu siciline kaydedilen değ erdir.

Tapu sicilinde bedeli g sterilmiyen haklarla, bunlar dışındaki bil umum haklar (sınai ve edebi mülkiyet haklarıyla imtiyazlar dâhil) mükellef tara ndan değ erlendirilmez ve ilk tarhiyatta nazara alınmaz.

İdare yukardaki esaslara göre beyan edilen bu değ erler üzerinden vergiyi beyannamenin verildiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde tarh eder. Tarh edilen vergiler intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunacak değ erlerine göre ikmal edilir.

İlk tarhiyatta nazara alınmak üzere mükellefler tara ndan bu maddedeki esaslara göre beyan edilen miktar ile idare aynı değ erleme ölçülerine göre bulunan miktar arasındaki farka ait vergi k suru cezalı olarak alınır.

Ancak, gayrimenkullere ilişkin değ erlemelerde % 50 ye kadar bulunacak fark için ceza uygulanmaz.

Bu madde ve geçici 1 nci maddeye göre yapılacak ilk tarhiyatla ilgili  demeler kanunun 19 ncu maddesinde bahis konusu edilen "tamamen ödemeyi" tazammun etmez.

MADDE 92. — Tasarının 96 ncı maddesi 92 nci madde olarak gerekçesiyle birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 93. — Tasarının 97 nci maddesi 93 nc  madde olarak gerekçesiyle birlikte aynen kabul edilmiştir.

MİLLET MECLİSİ

1970 YILI BÜTÇESİ FİNANSMAN KANUNU TASARISINA DAİR CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞI TEZKERESİ YE CUMHURİYET SENATOSUNCA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER HAKKINDA MİLLET MECLİSİ ADALET, İÇİŞLERİ, MALİYE VE PLÂN KOMİSYONLARIN- DA SEÇİLEN 3 ER ÜYEDEN KURULU 38 NUMARALI GEÇİCİ KOMİSYON RAPORU

*Cumhuriyet Senatosu
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı: 10631 - 1/1129*

21.7.1970

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 29.6.1970 gün ve 1783 sayılı yazınız:

Finansman kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 20.7.1970 tarihli 96 ncı Birleşiminde değiştirilerek ve açık oyla kabul edilmiş, dosya ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Saygılarımla.

İbrahim Şevki Atasağın
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

GEÇİCİ KOMİSYON RAPORU

*Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No.: 1/330
Karar No.: 4*

24.7.1970

Yüksek Başkanlığa

Finansman kanun tasarısının Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulundaki müzakerelerinde yapılan (3, 4, 11, 12, 15, 27, 33, 35, 37, 38, 39, 42, geçici 1, 54, 56, 61, 62, 66, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 86, 88, 91, 94 ncü ve mütaakıp maddelerdeki) değişiklikler ve yeni madde ilâveleri (94 ve.117 nci maddeler) Geçici Komisyonumuzca Hükümet temsilcisinin de katıldığı toplantıda görüşülmüş ve bu değişikliklerle madde ilâveleri aynen benimsenmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine öncelik ve ivedilikle arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bu raporda

Başkan yerine Sözcü

YEDİNCİ KISIM

Veraset ve İntikal Vergisi Kanununundaki değişiklikler

A) Tasarının bu bölümü ile, Veraset ve intikal Vergisi bakımından ilk tarhiyat müessesesi getirilmek suretiyle tatbikatta kaşılaşılan mahzurların muayyen bir ölçüde bertaraf edilmesini sağlamak üzere, Veraset ve İntikal Vergisi Kanununda bâzı değişiklikler yapılması öngörülmektedir.

7338 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinde, Veraset ve İntikal Vergisinin mükellef tarafından verilen beyanname üzerine tarh olunacağına dair hüküm bulunmasına rağmen, tarhiyat, bir idari tahkikatı mütaakıp genellikle bir - iki yıllık bir gecikme ile yapılabilmektedir. Bu hal, verginin tahsilini uzun yıllar geciktirmekte ve Hazinesin nakit durumunda olumsuz bir etki yapmaktadır.

Bu durumun düzeltilebilmesi için, verginin mükellef beyanı üzerine tarh ve tahsil edilmesi gerekmekte ve bunun için de bir ilk tarhiyat müessesesine lüzum hâsıl olmaktadır.

Yukarda arz edilen uygulamanın gerçekleştirilmesini sağhyacak hükümleri ihtiva eden yedinci kısım, Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

B) Komisyonumuzca bu bölümde yapılan değişiklikler:

1. Millet Meclisi metninin 91 nci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 10 ncu maddenin ikinci satırındaki "değerlerdir" kelimesi "değerleridir" şeklinde düzeltilmiş ve madde bu değişiklik ile kabul edilmiştir.

C) Bu bölümde yer alan 92 ve 93 ncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

FİNANSMAN KANUNU TASARISI

MADDE 1-90. — Diğer Vergi Kanunlarıyla ilgili

YEDİNCİ KISIM

Veraset ve İntikal Vergisi Kanuniyle ilgili değişiklikler

MADDE 91. — 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 10 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

BÖLÜM: 3

Matrahın tâyini, verginin tarhı ve nisbet

Verginin matrahı ve ilk tarhiyat

Madde 10. — Veraset ve İntikal Vergisinin matrahı, intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunan değerlerdir. (12 nci maddede yazılı borç ve masrafların tenzili lâzım geldiği takdirde matrah yukarda yazdı değerlerden bu tenziller yapıldıktan sonra kalan miktardır.)

Mükellefler ilk tarhiyatta nazara alınmak üzere Veraset ve İntikal Vergisi mevzuuna giren mallan aşağıda belirtilen değerleme ölçülerinden faydalanarak, belirtilmiyenler bakımından ise Vergi Usul Kanununun servetleri değerleme ile ilgili 3 ncü bölümündeki esaslara göre değerlemek ve beyannamelerinde göstermek zorundadırlar.

a) Ticari sermaye; bilanço esasına göre defter tutanlarda ölüm tarihine takaddüm eden takvim yılı bilançosuna göre bulunacak öz sermaye, ticari sermayedir.

Mükellefler isterlerse ölüm günü itibarıyla çıkaracakları bilançoı esas alarak öz sermayelerini tesbit edebilirler.

İşletme esasına göre defter tutanlarla götürü mükellefiyete tabi olanlarda ticari sermaye olarak murisim ölüm tarihindeki ticari varlığı beyan edilir.

Öz sermaye veya ticari varlık; bu maddedeki esaslara göre bu maddede hüküm olmıyan hallerde Vergi Usul Kanununun iktisadi işletmelere dâhil kıymetleri değerlendirme ile ilgili 2 nci bölümündeki esaslara göre tesbit olunur.

b) Gayrimenkuller ticari işletmeye dâhil olsun olmasın rayiç bedelle değerlendirilir.

c) Menkul mallar ve gemiler rayiç bedelle değerlendirilir.

d) Esham; borsada kayıtlı ise ölüm tarihin* takvîd eden B^yd içindeki en son muamele değeri ile değerlendirilir. Borsada kayıtlı değil ise veya kayıtlı olup da üç yıl içinde muamele görmemiş ise itibari değerle değerlendirilir.

e) Tahvilât; Vergi Usul Kanununun 281 nci maddesindeki hükümlere göre değerlendirilir.

f) Yabancı paralar; borsa rayici ile; borsada rayici yoksa Maliye Bakanlığınca tesbit oluncak kura göre değerlendirilir.

g) Haklar; tescile tabi bilûmum hakların deleri tesisleri sırasmda tapu siciline kaydedilen değerdir.

Tapu sicilinde bedeli gösterilmıyen haklarla, bunlar dışındaki bilûmum haklar (sınai ve edebî mülkiyet haklarıyla imtiyazlar dahil) mükellef tarafından değerlendirilmez ve ilk tarhiyatta nazara abnmaz.

İdare yukardaki esaslara göre beyan edik» feff 4eşterter üzerin^» vergiyi beyannamenin verildiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde tarh eder. Tarh edften vergiler intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunacak değerlerine göre ikmal edilir.

İlk tarhiyatta nazara alınmak üzere mükellefler tarafından bu maddedeki esaslara göre beyan edilen miktar ile idarece aynı değerlendirme ölçülerine göre bulunan miktar arasındaki farka ait vergi, kusur cezalı olarak alınır.

Ancak, gayrimenkullere ilişkin değerlemelerde % 50 ye kadar bulunacak fark için ceza uygulanmaz.

Bu madde ve geçici 1 nci maddeye göre fi^H&cak {& ta**»y«lt ifgili ödemeler kanunun 19 ncu maddesinde bahis konusu edilen "tamamen ödemeyi" tazammun etmez.

CUMHURİYET SENATOSUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

FİNANSMAN KANUNU TASARISI

MADDE 1-90. — Diğer Vergi Kanunlarıyla ilgili

YEDİNCİ KISIM

Veraset ve intikal Vergisi Kanunıyla ilgili değişiklikler

MADDE 91. — 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 10 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

BÖLÜM: 3

Matrahın tâyini, verginin tarhı ve ntobet

Verginin matrahı ve ilk tarhiyat

Madde 10. — Veraset ve İntikal Vergisinin matrahı, intikal eden malların Vergi Usul Ka-

nununa göre bulunan değerleridir. (12 nci maddede yazılı borç ve masrafların tenzili lâzımgeldiği takdirde matrah yukarıda yazılı değerlerden bu tenziller yapıldıktan sonra kalan miktardır.)

Mükellefler ilk tarhiyatta nazara alınmak üzere Veraset ve İntikal Vergisi mevzuuna giren mallar aşağıda belirtilen değerlendirme ölçülerinden faydalanarak, belirtümiyenler bakımından ise Vergi Usul Kanununun servetleri değerlendirme ile ilgili 3 ncü bölümündeki esaslara göre değerlemek ve beyannamelerinde göstermek zorundadırlar.

a) Ticari sermaye; bilanço esasına göre defter tutanlarda ölüm tarihine takaddüm eden takvim yılı bilançosuna göre bulunacak öz sermaye, ticari sermayedir.

Mükellefler isterlerse ölüm günü itibariyle çıkaracakları bilançoğu esas alarak öz sermayelerini tesbit edebilirler.

İşletme esasına göre defter tutanlarla götürü mükellefiyete tabi olanlarda ticari sermaye olarak murisin ölüm tarihindeki ticari varlığı beyan edilir.

Öz sermaye veya ticari varlık, bu maddedeki esaslara göre bu maddede hüküm olmıyan hallerde Vergi Usul Kanununun iktisadi işletmelere dâhil kıymetleri değerlendirme ile ilgili 2 nci bölümündeki esaslara göre tesbit olunur.

b) Gayrimenkuller ticari işletmeye dâhil olsun olmasın rayiç bedelle değerlendirilir.

c) Menkul mallar ve gemiler rayiç bedelle değerlendirilir.

d) Esham; borsada kayıtlı ise ölüm tarihine takaddüm eden üç yıl içindeki en son muamele değeri ile değerlendirilir. Borsada kayıtlı değil ise veya kayıtlı olup da üç yıl içinde muamele görmemiş ise itibari değerle değerlendirilir.

e) Tahvilât; Vergi Usul Kanununun 266 nci maddesindeki hükümlere göre değerlendirilir.

f) Yabana paralar; borsa rayici ile; borsada rayici yoksa Maliye Bakanlığınca tesbit olunacak kura göre değerlendirilir.

g) Haklar; tescile tabi bilûmum hakların değeri tesisleri sırasında tapu siciline kaydedilen değerdir.

Tapu sicilinde bedelli gösterilmıyen haklarla, bunlar dışındaki bilûmum haklar (sınai ve edebî mülkiyet haklarıyla imtiyazlar dâhil) mükellef tarafından değerlendirilmez ve ilk tarhiyatta nazara alınmaz.

İdare yukardaki esaslara göre beyan edilen bu değerler üzerinden vergiyi beyannamenin verildiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde tarh eder. Tarh edilen vergiler intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunacak değerlerine göre ikmal edilir.

İlk tarhiyatta nazara alınmak üzere mükellefler tarafından bu maddedeki esaslara göre beyan edilen miktar ile idarece aynı değerlendirme ölçülerine göre bulunan miktar arasındaki farka ait vergi, kusur cezalısı olarak alınır.

Ancak, menkul mallar ile gayrimenkullere ve gemilere ilişkin değerlemelerde % 50 ye kadar bulunacak fark için ceza uygulanmaz..

Bu madde ve geçici 1 nci maddeye göre yapılacak ilk tarhiyatla ilgili ödemeler kanunun 19 ncu maddesinde bahis konusu edilen "tamamen ödemeyi" tazammun etmez.

CUMHURİYET SENATOSU

FINANSMAN KANUNU TASARISININ MİLLET MECLİSİNCE KABUL OLUNAN METNİ VE CUMHURİYET SENATOSU ANAYASA VE ADALET, İÇİŞLERİ, MALİ VE İKTİSADİ İŞLER VE BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONLARINDAN 3 ER ÜYE ALINMAK SURETİYLE KURULAN GEÇİCİ KOMİSYON RAPORU

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı: 1783*

29.6.1970

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millet Meclisinin 27.6.1970 tarihli 113 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Finansman kanunu tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Fikret Turhangil

Millet Meclisi Başkanı V.

GEÇİCİ KOMİSYON RAPORU

*Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyon
Esas No.: III129
Karar No..-2*

2.7.1970

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 27.6.1970 tarihli 113 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Finansman kanunu tasarısı, komisyonumuzun 1 ve 2 Temmuz 1970 tarihli birleşimlerinde, ilgili Hükümet temsilcileri de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I — Tasan, Taşıt Alım Vergisi, İşletme Vergisi, Gayrimenkul Kıymet Artışı Vergisi ve Spor-Toto Vergisi namiyle dört yeni vergi ihdas edilmek ve Gider vergileri, Emlâk Alım Vergisi, Veraset ve intikal Vergisi, Damga Vergisi kanunları ile Harçlar ve Değerli Kâğıtlar kanunlarında değişiklik yapılmak suretiyle, hem 1970 yılı Bütçesinin finansman ihtiyacının karşılanması, hem de söz edilen vergilerde bünyevi ıslahat ile, tatbikat güçlüklerinin bertaraf edilmesini öngörmektedir.

1970 yılı Bütçe Kanunu ile geçen yıl bütçesine nazaran mevcut hizmetlerden bâzdan genişletilmiş, yeni bâzı hizmetler ihdas edilmiş ve bunların gerçekleştirilmesini sağlamak üzere gerekli tahsisat öngörülmüş bulunmaktadır. Bütçe Kanununda yer alan bu giderlerin vergi varidatı ile karşılanmasının bir zaruret olduğu bilinen bir gerçektir ve demokratik rejimlerin Devlet hayatına kattığı bu anlayış, muhakkak ki bu rejimlerin en kuvvetli yanını teşkil ettiği gibi, müstakbel gelişmelerinin de bir teminatıdır. Bu esas, aynı zamanda milletlerin tekâmülünde ahlâkîlik prensibini ön plânda tutan anlayışın tabii bir neticesidir. Bu suretle millet ve fert olarak gelecekteki ümitlerin ancak çalışma ve tasarrufla gerçekleştirilebileceği fikri benimsenmiş olmaktadır.

Kabul etmek gerekir ki, sağlam bir mali politika ve istikrar içinde gelişmeyi gaye edinen modern devletlerde olduğu üzere, memleketimizde de, bütçe kanunları ile tesbit edilen giderlerin yerine getirilebilmesi için öngörülen vergi tedbirlerinin birlikte ele alınması zaruri bulunmaktadır. Ancak, ekonomik ve sosyal kalkınmamızı sağlarken, ekonomimizi istikrar içinde ve dengeli olarak geliştirmenin güçlüğü de ortadadır. Filhakika, istihdam seviyesindeki yükselmeler, kamu harcamalarının ve özel yarımların artışı yanında vergi politikası yolu ile düşük gelir gruplarının satmalına güçlerindeki artmalar ve bilhassa inşaat sektörüne olan aşırı talep, ekonominin büyük ölçüde istihlâke yönelmek temayülünü artırmış bulunmaktadır. Bu itibarla, 1970 programında da öngörüldüğü üzere, artan talep baskısının kontrol altına alınması ve bunun için de program hedeflerine ve plân ilkelerine uygun olarak yapılacak harcamalarla, mevcut mevzuata göre sağlanacak gelir arasındaki dengesizliğin sıhhatli kaynaklarla giderilmesi icabetmektedir.

Ancak, memleketimizin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal şartların gereği olarak vasıtasız vergilerden beklenen sonuçları kısa vâdede almanın güçlüğü ortadadır. Bu özellik göz önünde bulundurularak hazırlanmış olan tasan kısa vadeli tedbirlere taallûk etmekte ve 1970 yılı içinde gelirlerin çeşitli harcama sahalarına intikal ederken vergilendirilmesi çarelerini getirmektedir.

Mezkûr tedbirler tesbit olunurken, ayrıca zaruri olmayan ihtiyaçtan karşılayan ve ekonomik kalkınmanın hızını azaltıcı karakterdeki tüketim harcamalarını muayyen ölçüde kılmak amacı güdülmüş ve bu sebeple geniş matrah vergiler tercih olunmuştur. Böylece, bir taraftan ekonomik kalkınma icaplarına, diğer taraftan vergi adaleti prensibine riayet edilmiş bulunmaktadır.

Yukarda arz edilen hususlar muvacehesinde tasan, Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş ve benimsenmiştir.

II — Millet Meclisinin kabul ettiği metne ve Komisyonumuzca yapılan değişikliklere ilişkin açıklamalar:

YEDİNCİ KISIM

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunundaki değişiklikler

A) Tasarının bu bölümü ile, Veraset ve İntikal Vergisi bakımından ilk tarhiyat müessesesi getirilmek suretiyle tatbikatta karşılaşılan mahzurların muayyen bir ölçüde bertaraf edilmesini sağlamak üzere, Veraset ve İntikal Vergisi Kanununda bâzı değişiklikler yapılması öngörülmektedir.

7338 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinde, Veraset ve İntikal Vergisinin mükellef tarafından verilen beyanname üzerine tarh olunacağına dair hüküm bulunmasına rağmen, tarhiyat, bir idari tahkikatı mütaakıp genellikle bir-iki yıllık bir gecikme ile yapılabilmektedir. Bu hal, verginin tahsilini uzun yular geciktirmekte ve Hazinesin nakit durumuna olumsuz bir etki yapmaktadır.

Bu durumun düzeltilebilmesi için, verginin mükellef beyanı üzerine tarh ve tahsil edilmesi gerekmekte ve bunun için de bir ilk tarhiyat müessesesine lüzum hâsıl olmaktadır.

Yukarda arz edilen uygulamanın gerçekleştirilmesini sağlayacak hükümleri ihtiva eden yedinci kısım, Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

B) Komisyonumuzca bölümde yapılan değişiklikler

1. Millet Meclisi metninin 91 nci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 10 ncu maddenin ikinci satırındaki "değerlerdir" kelimesi "değerleridir" şeklinde düzeltilmiş ve madde bu değişiklik ile kabul edilmiştir.

C) Bu bölümde yer alan 92 ve 93 ncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

FİNANSMAN KANUNU TASARISI

YEDİNCİ KISIM

Veraset ve intikal Vergisi Kanuniyle ilgili değişiklikler

MADDE 91. — 7339 saydı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 10 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

BÖLÜM: 3

Matrahın tâyini, verginin tarhı ve nisbet

Verginin matrahı ve ilk tarhiyat

MADDE 10. — Veraset ve İntikal Vergisinin matrahı, intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunan değerlerdir. (12 nci maddede yazdı borç ve masraflarını tenzili lâzımgeldiği takdirde matrah yukarda yazdı değerlerden bu tenziller yapıldıktan sonra kalan miktardır.)

Mükellefler ilk tarhiyatta nazara alınmak üzere Veraset ve İntikal Vergisi mevzuuna giren mallan aşağıda belirtilen değerkeme ölçülerinden faydalanarak, belirtilmiyenler bakımından ise Vergi Usul Kanununun servetleri değerkeme ile ilgili 3 ncü bölümündeki esaslara göre değerklemek ve beyannamelerinde göstermek zorundadırlar.

a) Ticari sermaye; bilanço esasına göre defter tutanlarda ölüm tarihine takaddüm eden takvim yılı bilançosuna göre bulunacak öz sermaye, ticari sermayedir.

Mükellefler isterlerse ölüm günü itibariyle çıkaracakları bilançoı esas alarak öz sermayelerini tesbit edebilirler.

İşletme esasına göre defter tutanlarla götürü mükellefiyete tabi olanlarda ticari sermaye olarak murisin ölüm tarihindeki ticari varlığı beyan edilir.

Öz sermaye veya ticari varlık; bu maddedeki esaslara göre bu maddede hüküm olmiyan hallerde Vergi Usul Kanununun iktisadi işletmelere dahil kıymetleri değerkleme ile ilgili 2 nci bölümündeki esaslara göre tesbit olunur.

b) Gayrimenkuller ticari işletmeye dâhil olsun olmasın rayiç bedelle değerklenir.

c) Menkul mallar ve gemiler rayiç bedelle değerklenir.

d) Esham; borsada kayıtlı ise ölüm tarihine takaddüm eden üç yıl içindeki en son muamele değeri ile değerklenir. Borsada kayıtlı değil ise veya kayıtlı olup da üç yd içinde muamele görmemiş ise itibari değerkler değerklenir.

e) Tahvilât; Vergi Usul Kanununun 281 nci maddesindeki hükümlere göre değerklenir.

f) Yabana paralar; borsa rayici ile; borsada rayici yoksa Maliye Bakanlığınca tesbit oluncak kura göre değerklenir.

g) Haklar; tescile tabi bilûmum hakların değeri tesisleri sırasında tapu siciline kaydedilen değerkdir.

Tapu sicilinde bedeli gösterilmeyen haklarla, bunlar dışındaki bilûmum haklar (sınai ve edebî mülkiyet haklarııle imtiyazlar dahil) mükellef tarafından değerklendirilmez ve ilk tarhiyatta nazara alınmaz.

İdare yakardaki esaslara göre beyan edilen bu değerkler üzerinden vergiyi beyannamenin verildiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde tarh eder. Tarh edilen vergiler intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunacak değerklerine göre ikmal edilir.

tik tarhiyatta nazara alınmak üzere mükellefler tarafından bu maddedeki esaslara göre beyan edilen miktar ile idarece aynı değerlendirme ölçülerine göre bulunan miktar arasındaki farka ait vergi, kusur cezalısı olarak alınır.

Ancak, gayrimenkullere ilişkin değerlemelerle % 50 ye kadar bulunacak fark için ceza uygulanmaz.

Bu madde ve geçici 1 nci maddeye göre yapılacak ilk tarhiyatla ilgili ödemeler kanunun 19 ncu maddesinde bahis konusu edilen "tamamen ödemeyi" tazammun etmez.

MADDE 92. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 297 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bina ve arazi

Madde 297. — Ticari sermayeye dâhil olsun olmasın bilûmum binalarla arazi vergi değeri ile değerlendirilir.

Veraset ve İntikal Vergisi tatbikatında işbu gayrimenkuller rayiç bedelle değerlendirilir.

Rayiç bedel; intikal eden gayrimenkulün değerlendirme günündeki alım-satım değeridir.

MADDE 93. — Aynı kanuna aşağıdaki geçici birinci madde eklenmiştir:

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, mükelleflerce beyan edilmiş değerlere göre, (Takdir Komisyonuna sevk edilmiş malların değerleri dâhil) kısmen veya tamamen teşekkül etmiş matrahlar üzerinden vergi yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde tarh olunur.

Tarh olunan bu vergiler intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunacak değerleri üzerinden cezasız olarak ikmal edilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

FİNANSMAN KANUNU TASARISI

MADDE 1-90. — Diğer Vergi Kanunlarıyla ilgili.

YEDİNCİ KISIM

Veraset ve İntikal Vergisi Kanuniyle ilgili değişiklikler

MADDE 91. — 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

BÖLÜM: 3

Matrahın tâyini, verginin tarhı ve nisbet

Verginin matrahı ve ilk tarhiyat

Madde 10. — Veraset ve İntikal Vergisinin matrahı, intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunan değerleridir. (12 nci maddede yazılı borç ve masrafların tenzili lâzımgeldiği takdirde matrah yukarıda yazılı değerlerden bu temsiller yapıldıktan sonra kalan miktardır.)

Mükellefler ilk tarhiyatta nazara alınmak üzere Veraset ve İntikal Vergisi mevzuuna giren malları aşağıda belirtilen değerlendirme ölçülerinden faydalananak, belirtilmiyenler bakımından ise Vergi Usul Kanununun servetleri değerlendirme ile ilgili 3 ncü bölümündeki esaslara göre değerlemek ve beyannamelerinde göstermek zorundadırlar.

a) Ticari sermaye; bilanço esasına göre defter tutanlarda ölüm tarihine takaddüm eden takvim yılı bilançosuna göre bulunacak öz sermaye, ticari sermayedir.

Mükellefler isterlerse ölüm günü itibariyle çıkaracakları bilançoyu esas alarak öz sermayelerini tesbit edebilirler.

işletme esasına göre defter tutanlarla götürü mükellefiyete tabi olanlarda ticari sermaye olarak murisin ölüm tarihindeki ticari varlığı beyan edilir.

Öz sermaye veya ticari varlık, bu maddedeki esaslara göre bu maddede hüküm olmıyan hallerde Vergi Usul Kanununun iktisadi işletmelere dâhil kıymetleri değerlendirme ile ilgili 2 nci bölümündeki esaslara göre tesbit olunur.

b) Gayrimenkuller ticari işletmeye dâhil olsun olmasın rayiç bedelle değerlendirilir.

c) Menkul mallar ve gemiler rayiç bedelle değerlendirilir.

d) Esham; borsada kayıtlı ise ölüm tarihine takaddüm eden üç yıl içindeki en son muamele değeri ile değerlendirilir. Borsada kayıtlı değil ise veya kayıtlı olup da üç yıl içinde muamele görmemiş ise itibari değerle değerlendirilir.

e) Tahvilât; Vergi Usul Kanununun 281 nci maddesindeki hükümlere göre değerlendirilir.

f) Yabana paralar; borsa rayici ile; borsada rayici yoksa Maliye Bakanlığınca tesbit olunacak kura göre değerlendirilir.

g) Haklar; tescile tabi bilûmum hakların değeri tesisleri sırasında tapu siciline kaydedilen değerdir.

Tapu sicilinde bedeli gösterilmeyen haklarla bunlar dışındaki bilûmum haklar (sınai ve edebî mülkiyet haklarıyla imtiyazlar dâhil) mükellef tarafından değerlendirilmez ve ilk tarhiyatta nazara alınmaz.

İdare yukardaki esaslara göre beyan edilen bu değerler üzerinden vergiyi beyannamenin verildiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde tarh eder. Tarh edilen vergiler intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunacak değerlerine göre ikmal edilir.

İlk tarhiyatta nazara alınmak üzere mükellefler tarafından bu maddedeki esaslara göre beyan edilen miktar ile idarece aynı değerlendirme ölçülerine göre bulunan miktar arasındaki farka ait vergi, kusur cezalı olarak alınır.

Ancak, gayrimenkullere ilişkin değerlemelerde % 50 ye kadar bulunacak fark için ceza uygulanmaz.

Bu madde ve geçici 1 nci maddeye göre yapılacak ilk tarhiyatla ilgili ödemeler kanunun 19 uncu maddesinde bahis kanusu edilen "tamamen ödemeyi" tazammun etmez.

MADDE 92. — Millet Meclisi metnin 92 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 93. — Millet Meclisi metninin 93 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.